EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.4.2009
KOM(2009) 193 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

Europos Sąjungos solidarumo fondas
2008 m. metinė ataskaita
bei
Šešerių metų patirties taikant naująją priemonę ataskaita

TURINYS

1 dalis. 2008 m. metinė ataskaita ... 3

1. Įvadas ... 3

2. Nagrinėjamos paraiškos ir 2008 m. gautos naujos paraiškos ... 3

3. Finansavimas ... 5

4. Paramos pabaiga ... 6

2 dalis. Šešerių metų patirties taikant naująją priemonę ataskaita ... 7

1. Įvadas ... 7

2. Bendri Fondo veiklos rezultatai ... 7

3. Fondo veiklos trūkumai ir sunkumai ... 8

4. Audito Rūmų parengta Solidarumo fondo ataskaita ... 9

5. Išvados. Priemonės veikimo tobulinimas ... 10

1 priedas. 2008 m. Europos Sąjungos solidarumo fondui pateiktos paraiškos ... 12

2 priedas. Nuo 2002 m. ES solidarumo fondui pateiktos paraiškos ... 13

1 DALIS. 2008 M. METINĖ ATASKAITA

1. ĮVADAS

Europos Sąjungos solidarumo fondas įsteigtas 2002 m. lapkričio 15 d.[1] 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiančio Europos Sąjungos solidarumo fondą (toliau – Solidarumo fondo reglamentas), 12 straipsnyje nustatyta, kad Europos Parlamentui ir Tarybai turi būti pateikiama praėjusių metų Fondo veiklos ataskaita. Pirmoje ataskaitos dalyje, kaip ir ankstesnėse ataskaitose, pateikiama informacija apie Fondo veiklą 2008 m., susijusi su nagrinėjamų ir naujų paraiškų administravimu bei įgyvendinimo ataskaitų vertinimu, siekiant pasirengti paramos pabaigai.

2. NAGRINĖJAMOS PARAIŠKOS IR 2008 M. GAUTOS NAUJOS PARAIŠKOS

2008 m. Komisija nagrinėjo keturias 2007 m. pateiktas paraiškas ir gavo dvi naujas paraiškas ESSF paramai gauti. 1 priede paraiškos išsamiai įvertintos atsižvelgiant į Solidarumo fondo reglamente nustatytus kriterijus ir valstybių pareiškėjų pateiktą informaciją.

Jungtinė Karalystė

2007 m. birželio ir liepos mėn. įvairiose Jungtinės Karalystės dalyse kilus dideliems potvyniams, 2007 m. rugpjūčio 20 d. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pateikė paraišką finansinei paramai gauti ir 2007 m. spalio 26 d. ją papildė. Kadangi bendros tiesioginės išlaidos – 4,6 mlrd. EUR – viršijo Jungtinei Karalystei nustatytą 3,267 mlrd. EUR ribą ESSF paramai gauti, nelaimė įvertinta kaip didelė stichinė nelaimė“ ir todėl atitiko pagrindines Fondo paramos teikimo sąlygas. 2007 m. gruodžio 10 d. Komisija nusprendė siūlyti biudžeto valdymo institucijai suteikti Solidarumo fondo paramą ir skirti 162,388 mln. EUR. 2008 m. Taryba ir Europos Parlamentas įvykdė biudžeto procedūrą ir dotacija Jungtinei Karalystei buvo išmokėta 2008 m. spalio 27 d.

Prancūzija (Martinika ir Gvadelupa)

2007 m. rugpjūčio mėn. Prancūzijos užjūrio Martinikos ir Gvadelupos departamentai, dvi kaimyninės Prancūzijos Antilų salos, nukentėjo nuo uragano Dyno, kuris padarė didelės žalos infrastruktūrai ir įvairiems ekonomikos sektoriams. 2007 m. spalio 26 d. Prancūzija pateikė paraišką ESSF finansinei paramai gauti ir ją papildė 2008 m. sausio 8 d. Kadangi padaryta 511 mln. EUR žalos, uraganas neatitiko didelei nelaimei taikomų Solidarumo fondo reglamente nustatytų kriterijų. Tačiau, atsižvelgdama į ypatingą šio atokaus regiono pažeidžiamumą (aiškiai nurodytą Solidarumo fondo reglamente) ir rimtą poveikį bei padarinius, Komisija nusprendė, kad paraiška atitinka konkrečius Solidarumo fonde nustatytus ypatingos regioninės nelaimės kriterijus. 2008 m. rugsėjo 10 d. Komisija pasiūlė skirti

[1] OL L 311, 2002 11 14.

12,780 mln. EUR finansinę paramą. Tarybai ir Europos Parlamentui įvykdžius biudžeto procedūrą, dotacija Prancūzijai buvo išmokėta 2008 m. gruodžio 24 d.

Graikija

2007 m. rugpjūčio mėn. gana didelę Graikijos dalį nuniokojo miškų gaisrai, padarę žalos įvairiems ekonomikos sektoriams ir gamtai. 2007 m. spalio 30 d. Graikijos valdžios institucijos pateikė paraišką Solidarumo fondo paramai gauti ir 2008 m. sausio 24 d. šią paraišką papildė. Bendra tiesioginė žala buvo įvertinta 2,118 mlrd. EUR. Kadangi ši suma viršija Graikijai nustatytą 1 066,497 mln. EUR (t. y. 0,6 proc. BNP) ribą, nelaimė atitiko didelės stichinė nelaimės kriterijus. 2008 m. balandžio 8 d. Komisija pasiūlė skirti 89,769 mln. EUR finansinę paramą. Tarybai ir Europos Parlamentui įvykdžius biudžeto procedūrą, dotacija Graikijai buvo išmokėta 2008 m. rugsėjo 29 d.

Slovėnija

2007 m. rugsėjo mėn. viduryje kai kurios Slovėnijos dalys nukentėjo nuo smarkių liūčių ir audros, dėl kurių kilo dideli potvyniai ir atsirado nuošliaužų. Nelaimė padarė didelės žalos infrastruktūrai, viešiems ir privatiems pastatams, verslui bei žemės ūkiui. 2007 m. lapkričio 19 d. Slovėnijos valdžios institucijos pateikė paraišką Solidarumo fondo paramai gauti. Bendra tiesioginė žala buvo įvertinta 233,39 mln. EUR. Kadangi ši suma viršija Slovėnijai nustatytą 164,27 mln. EUR (t. y. 0,6 proc. BNP) ribą, nelaimė atitiko didelės stichinė nelaimės kriterijus. 2008 m. kovo 3 d. Komisija pasiūlė suteikti 8,254 mln. EUR finansinę paramą. Tarybai ir Europos Parlamentui įvykdžius biudžeto procedūrą, dotacija Slovėnijai buvo išmokėta 2008 m. gruodžio 12 d.

Kipras

2008 m. Kipras nukentėjo nuo lietaus trūkumo – rimtų padarinių pastebima gyvenimo sąlygose, ekonomikoje ir gamtoje. 2008 m. liepos 1 d. Kipro valdžios institucijos pateikė paraišką ESSF paramai gauti ir 2008 m. spalio 16 d. šią paraišką papildė. Tai pirmoji su sausra susijusi paraiška. Pagal Solidarumo fondo reglamentą reikalaujama pateikti paraišką ne vėliau kaip per dešimt savaičių po pirmosios nelaimės padarytos žalos. Atsižvelgiant į trejų metų laikotarpį, per kurį itin menkai lijo, 2008 m. balandžio mėn., lietingojo sezono pabaigoje, kritulių nebuvo buvę rekordiškai ilgą laiką. Todėl Komisija nusprendė, kad 2008 m. balandžio 22 d., t. y. 10 savaičių iki paraiškos gavimo, galima laikyti didelės nelaimės pradžia.

Bendrą tiesioginę žalą, padarytą po 2008 m. balandžio 22 d., Kipro valdžios institucijos įvertino 176,15 mln. EUR. Kadangi ši suma viršija Kiprui nustatytą 84,673 mln. EUR (t. y. 0,6 proc. BNP) ribą, sausra atitiko didelės stichinės nelaimės kriterijus. Komisija pažymėjo, kad ši nelaimė laikoma visai šalies teritorijai poveikį padariusia didele nelaime. Valstybės institucijos nuo 2008 m. balandžio–gegužės mėn. ėmėsi skubos priemonių nelaimės padariniams šalinti. Daugiausia gelbėjimo operacijų susijusios su vandens vežimo iš Graikijos ir skubių investicijų į vandens infrastruktūrą išlaidomis, siekiant užtikrinti vandens paskirstymo sistemos veikimą nutrūkus vandens tiekimui. 2008 m. spalio 24 d. Komisija pasiūlė skirti 7,605 mln. EUR finansinę paramą.

Rumunija

2008 m. liepos mėn. gana didelė Rumunijos dalis nukentėjo nuo liūčių, kurios sukėlė smarkius potvynius ir nuošliaužas. 2008 m. spalio 1 d. Rumunijos valdžios institucijos pateikė paraišką ESSF paramai gauti. Bendra tiesioginė žala buvo įvertinta 471,41 mln. EUR. Kadangi ši suma yra mažesnė nei Rumunijai nustatyta didelės nelaimės ribinė suma (566,84 mln. EUR, t. y. 0,6 proc. Rumunijos BNP), tačiau sudaro apie 83 proc. ribinės sumos, paraiška buvo įvertinta pagal vadinamuosius „ypatingos regioninės nelaimės kriterijus“.

Nuniokotas regionas yra vientisa teritorija, apimanti 5 apskritis Rumunijos šiaurės rytuose ir jose gyvena 3,046 mln. gyventojų. Nuostolių patyrė didžioji nuniokoto regiono gyventojų dalis – apgadinti arba visai sugriauti privatūs būstai ir žemės ūkio pasėliai. Pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad nukentėjusiame regione bus jaučiami sunkūs ilgalaikiai padariniai gyvenimo sąlygoms ir ekonominiam stabilumui. Pranešta, kad didelė žala padaryta pagrindinei infrastruktūrai, žemės ūkiui, miškininkystei, gyvulininkystei ir privatiems būstams. Stichinė nelaimė sukėlė ilgalaikius padarinius gyvenimo sąlygoms nukentėjusiame regione – sugriauta maždaug 14 644 namų ūkių, ilgą laiką nėra galimybės naudotis pagrindine infrastruktūra (vandeniu ir energija), dėl stipriai apgadintos transporto infrastruktūros visiškai izoliuotos maždaug 100 savivaldybių. 2009 m. sausio 22 d. Komisija nusprendė, kad paraiška atitinka ypatingos regioninės nelaimės kriterijus ir pasiūlė suteikti 11,785 mln. EUR paramą.

3. FINANSAVIMAS

2007 m. pateiktos keturios paraiškos (potvyniai Jungtinėje Karalystėje ir Slovėnijoje, miškų gaisrai Graikijoje ir uraganas Prancūzijoje (Martinikoje ir Gvadelupoje)), dėl kurių biudžeto procedūra nebuvo baigta iki tų metų pabaigos, patenkintos priėmus taisomuosius biudžetus. Preliminarų taisomojo biudžeto projektą Nr. 1/2008[2], 3/2008[3] ir 7/2008[4] atitinkamai 2008 m. balandžio 9 d., 2008 m. birželio 5 d. ir 2008 m. spalio 21 d. patvirtino biudžeto valdymo institucija. Mokėjimus buvo galima atlikti priėmus sprendimą dėl dotacijos ir pasirašius įgyvendinimo susitarimą.

2008 m. Fondo parama buvo skirta vienai naujai paraiškai patenkinti (sausra Kipre)[5]. Paramos suma pagal kiekvieną paraišką apskaičiuota remiantis standartiniu anksčiau Komisijos parengtu ir išsamiai metinėje 2002–2003 m. metinėje ataskaitoje paaiškintu metodu. 2008 m. skirtos šios paramos sumos:

Paramos gavėja	**Nelaimė**	**Kategorija**	**Paramos suma** (EUR)

[2] COM(2008) 15; Taisomasis biudžetas Nr. 1/2008, priimtas 2008 m. balandžio 9 d., OL L 175, p. 1, 2008 m. liepos 4 d.

[3] COM(2008) 201; Taisomasis biudžetas Nr. 3/2008, priimtas 2008 m. birželio 5 d., OL L 208, p. 1, 2008 m. rugpjūčio 5 d.

[4] COM(2008) 556; Taisomasis biudžetas Nr. 7/2008, priimtas 2008 m. spalio 21 d., OL L 315, p. 1, 2008 m. lapkričio 25 d.

[5] COM(2008) 732; Taisomasis biudžetas 10/2008, priimtas 2008 m. gruodžio 18 d., OL L 27, p. 91, 2009 m. sausio 30 d.

Jungtinė Karalystė	Potvynis	didelė	162 387 985
Graikija	Miškų gaisrai	didelė	89 769 009
Slovėnija	Potvynis	didelė	8 254 203
Prancūzija (Martinika ir Gvadelupa)	Uraganas	regioninė ir (arba) atokaus regiono	12 780 000
Kipras	Sausra	didelė	7 605 445
Iš viso			**280 796 642**

2008 m. gautos Rumunijos paraiškos (potvynis) biudžeto procedūros nebuvo galima baigti iki metų pabaigos. Dėl šios paraiškos Komisija pateikė preliminarius taisomojo biudžeto projektus Nr. 1/2009[6]; ši paraiška bus įtraukta į kitų metų metinę ataskaitą.

4. PARAMOS PABAIGA

Solidarumo fondo reglamento 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ne vėliau kaip po šešių mėnesių, praėjus vieneriems metams nuo dotacijos išmokėjimo, valstybė paramos gavėja pateikia ataskaitą apie finansinį dotacijos panaudojimą (toliau − įgyvendinimo ataskaita) ir ataskaitą, pagrindžiančią išlaidų panaudojimą (toliau – pagrindimo ataskaita). Pasibaigus šiai procedūrai, Komisija baigia Fondo paramos teikimą.

Dėl paramos pagal paraišką, susijusią su 2005 m. Švedijoje kilusia audra „Gudrun“, kurios įgyvendinimo ataskaita gauta 2007 m. spalio 17 ir 20 d., pabaigos, Komisija pažymėjo, kad deklaruotos išlaidos sudarė 66 455 534 EUR. Kadangi bendra finansinės paramos suma sudarė 81 724 975 EUR, likusi 15 269 441 EUR suma buvo susigrąžinta. 2008 m. liepos 8 d. Komisija baigė teikti paramą.

2008 m. Komisija gavo galutines 2006 m. išmokėtų dotacijų Bulgarijai (dėl 2005 m. gegužės ir rugpjūčio mėn. potvynių), Rumunijai (dėl 2005 m. balandžio ir liepos mėn. potvynių) ir Austrijai (dėl 2005 m. rugpjūčio mėn. potvynių) įgyvendinimo ataskaitas. Baigiantis šioje metinėje ataskaitoje minimam laikotarpiui, įgyvendinimo ataskaitos tebebuvo vertinamos.

[6] COM(2009) 22.

2 DALIS. ŠEŠERIŲ METŲ PATIRTIES TAIKANT NAUJĄJĄ PRIEMONĘ ATASKAITA

1. ĮVADAS

2002 m. Vidurio Europą nuniokojus dideliems potvyniams buvo įsteigtas ESSF, kad būtų galima reaguoti į tokius įvykius ES ir derybas dėl stojimo pradėjusiose šalyse. Pirmuosius šešerius gyvavimo metus Fondo dėka sumažėjo nelaimės ištiktų šalių finansinė našta ir gerėjo Europos Sąjungos įvaizdis jos piliečių akyse, nes buvo teikiama pagalba ir papildomi ištekliai ypač sunkiu laikotarpiu.

Išsamiai išnagrinėjus Fondo veiklą, 2005 m. balandžio mėn. Komisija pateikė atnaujinto Solidarumo fondo reglamento pasiūlymą. Pagrindiniai pasiūlymo aspektai: išplėsti taikymo sritį, kad Bendrija galėtų reaguoti ne tik į stichines nelaimes, skirti išankstinius mokėjimus, kad Europos Sąjungos parama būtų gaunama sparčiau, ji būtų aiškiau matoma bei paprasčiau skiriama ir nustatyti aiškesnius kriterijus Fondo paramai gauti.

2. BENDRI FONDO VEIKLOS REZULTATAI

Nuo Fondo įsteigimo 2002 m. iš 21 skirtingos šalies Komisija gavo 62 paraiškas finansinei paramai gauti: 21 iš šių paraiškų priklauso „didelės nelaimės“, 39 – „regioninės nelaimės“ kategorijai, o dvi paraiškos atitinka „kaimyninę šalį ištikusios nelaimės“ kriterijus. Pagal 31 iš šių paraiškų iš viso buvo skirta daugiau nei 1,5 mlrd. EUR finansinės paramos. Komisija atmetė 29 paraiškas, o dvi paraiškas atsiėmė valstybės pareiškėjos. Paraiškos buvo susijusios su labai įvairiais stichinių nelaimių tipais, kaip antai audros, potvyniai, žemės drebėjimai, ugnikalnio išsiveržimas, miškų gaisrai ir sausra. 2 priede apžvelgiamos visos nuo 2002 m. gautos paraiškos.

Kaip pateikiama toliau esančioje statistinėje informacijoje, nuo 2002 m. įgyta patirtis parodė, kad dauguma ESSF paraiškų teikiamos ne dėl didelių nelaimių, kurios yra pagrindinis Fondo paramos teikimo tikslas, tačiau vadovaujantis ypatingais regioninės nelaimės kriterijais. Šiuos kriterijus – kuriuos pagal Reglamentą Komisija privalo „labai atidžiai“ nagrinėti – ir toliau pakankamai sudėtinga atitikti. Procentinė atmestų paraiškų, pateiktų remiantis regioniniais (ypatingais) kriterijais, dalis tebėra didelė – beveik du trečdaliai. Paraiškos dėl didelių nelaimių, kurioms taikomas tik vienas kiekybinis kriterijus, iki šiol įvertintos 100 % teigiamai.

Statistinė informacija

Bendras gautų paraiškų skaičius iš kurių didelės nelaimės regioninės nelaimės „kaimyninę šalį ištikusios nelaimės kriterijus	**62** **21** 39 2	34 % paraiškų 63 % 3 %
Priimtos paraiškos **Atmestos paraiškos** **Atsiimtos paraiškos**	**31** **29**[7] **2**	50 % paraiškų 47 % 3 %

3. FONDO VEIKLOS TRŪKUMAI IR SUNKUMAI

Nors apskritai Fondas veikia gerai, pirmuosius šešerius Fondo veiklos metus įgyta patirtis rodo, kad Fondo veikloje esama didelių trūkumų bei susiduriama su nemažais sunkumais. Tai susiję su nepakankamai sparčiai skiriama Fondo parama, nepakankamu Fondo lėšų skyrimo kriterijų skaidrumu regioninių nelaimių atveju ir tuo, kad parama skiriama tik stichinėms nelaimėms.

Sparta

Problemos dėl spartos yra susijusios su Solidarumo fondo reglamentu nustatytomis sąlygomis bei tvarka. ES solidarumo fondas dažnai nepagrįstai laikomas krizės valdymui skirta greito reagavimo priemone, tačiau tai nėra jo paskirtis. Tai – priemonė, skirta refinansuoti skubos priemones, kuriuos iš pradžių finansavo nelaimės ištiktos šalies valdžios institucijos. Reikėtų atsižvelgti pirmiausia į tai, kad Komisija negali imtis veiksmų skirti Solidarumo fondo paramą savo iniciatyva. Ji turi sulaukti oficialios paraiškos iš nacionalinių valdžios institucijų, kurios pagal Reglamentą paraišką paprastai gali pateikti per 10 savaičių nuo nelaimės pradžios. Daugeliu atvejų Komisija turi paprašyti papildomos informacijos. Antra, Solidarumo fondo lėšos nėra iškart gaunamos iš ES biudžeto. Jas turi papildomai skirti valstybės narės, viršydamos savo įprastinį įnašą į ES biudžetą. Prieš suteikdama paramą Komisija turi paprašyti Tarybos ir Europos Parlamento patvirtinti taisomąjį biudžetą, o tai – gana sudėtinga procedūra, užtrunkanti nuo 2 iki 4 mėnesių.

Skaidrumas

Solidarumo fondo reglamente pateikiama „regioninės nelaimės“ apibrėžtis yra gana neaiški, o atitikti paraiškos sąlygas yra sunku. Jei paraiška neatitinka didelės nelaimės kriterijų, Fondo parama išskirtinėmis aplinkybėmis gali būti skiriama tik ypatingoms regioninėms nelaimėms, palietusioms didelę regiono gyventojų dalį ir padariusioms didelį bei ilgalaikį poveikį regiono ekonominiam stabilumui ir gyvenimo sąlygoms. Pagal Solidarumo fondo reglamentą Komisija turi „labai atidžiai“ nagrinėti visas paraiškas dėl regioninių nelaimių. Todėl valstybės narės ir

[7] Iš 29 atmestų paraiškų 27 yra paraiškos dėl regioninės nelaimės.

Komisija skiria daug laiko ir pastangų paraiškoms dėl mažesnių regioninių nelaimių rengti ir vertinti, kurios vėliau dažniausiai atmetamos.

Taikymo sritis

Kaip matyti iš pramoninės „Prestige“ avarijos, kurios metu išsiliejo naftos produktai, arba teroristų 2004 m. kovo mėn. Madride susprogdintos bombos, yra labai sunku arba netgi neįmanoma esamomis priemonėmis ES lygmeniu tinkamai reaguoti į dideles nestichines nelaimes. Taip pat šiuo metu neįmanoma suteikti paramos iš ESSF rimtų visuomenės sveikatos krizių atvejais, kaip antai, SARS epidemijos plitimas Europoje arba avarijos, panašios į tą, kuri įvyko Černobilyje, galinčiais sparčiai išsemti atskirų valstybių reagavimo galimybes.

Rizikos prevencija

Komisija ištirs, kaip geriau integruoti rizikos prevencijos aspektus į Solidarumo fondo reglamentą.

4. AUDITO RŪMŲ PARENGTA SOLIDARUMO FONDO ATASKAITA

2008 m. Europos Audito Rūmai pateikė ESSF veiklos audito rezultatus. Audito metu tirta, ar Fondo parama buvo teikiama greitai, veiksmingai ir lanksčiai ir ar valstybės paramos gavėjos buvo patenkintos Fondo veikla. Šiuo tikslu Audito Rūmai peržiūrėjo visas iki 2006 m. pateiktas paraiškas ir išsiuntę klausimynus valstybėms pareiškėjoms atliko apklausą. Audito Rūmai paskelbė savo ataskaitą 2008 m. birželio 18 d. (Specialioji ataskaita Nr. 3/2008[8]).

Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos patirtos tiesioginės Fondo valdymo išlaidos buvo nedidelės, todėl padaryta išvada, kad ekonominiu požiūriu Fondas funkcionuoja veiksmingai. Administracinių procedūrų sumažėjo, tačiau jomis užtikrinama, kad procedūros būtų veiksmingos ir valstybių paramos gavėjų atžvilgiu. Dėl lankstumo, Audito Rūmai nenustatė jokių lankstumo trūkumo Komisijai nagrinėjant paraiškas paramai gauti atvejų. Tačiau nustatyta, kad patenkinti tinkamos paraiškos dėl mažesnės regioninės nelaimės (skirtingai nei didelės nelaimė atveju) sąlygas yra sudėtingiau. Ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad regioninių nelaimių apibrėžtis Solidarumo fondo reglamente yra neaiški ir tikėtina, jog neaiškūs ir paraiškų dėl tokių nelaimių atmetimo kriterijai. Labiausiai Audito Rūmai kritikavo nepakankamą priemonės taikymo spartą. Laikotarpis nuo paraiškos pateikimo iki mokėjimo dažniausiai trukdavo maždaug vienerius metus. Todėl Audito Rūmai nustatė, kad Fondo paramos skyrimo procedūra nebuvo sparti. Nepaisant ilgo paramos iš Fondo gavimo proceso, paramą gavusios valstybės buvo patenkintos arba labai patenkintos Fondo veikla. Todėl Audito Rūmai nustatė, kad paramą gavusių valstybių narių atžvilgiu Fondas įgyvendino savo pagrindinį – solidarizavimosi su valstybėmis narėmis ištikus nelaimei – tikslą. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai, kad ji pareiškėjams pateiktų išsamias gaires ir patartų, kaip skubiai parengti paraiškas.

---

[8] „Europos Sąjungos solidarumo fondas: kaip greitai, veiksmingai ir lanksčiai yra reaguojama?“ OL C 153, 2008 6 18.

Komisija visiškai sutinka su šia Audito Rūmų rekomendacija. Ji paskelbė valstybėms narėms pareiškėjoms gaires ir išsamiai paaiškino Solidarumo fondo reglamento nuostatų taikymo ypatumus. Siekdama supaprastinti tvarką ir padėti išvengti vėlavimo teikiant informaciją, Komisija parengė standartinę paraiškos formą ir išsamias paraiškų teikimo gaires. Abu dokumentai yra pateikti specialioje Solidarumo fondui skirtoje svetainėje (http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_en.htm). Pagal Audito Rūmų rekomendaciją Komisija toliau sieks tiesiogiai bendrauti su paraišką rengiančia institucija. Anksčiau daugeliu atvejų paraiškos buvo teikiamos „ad hoc“, iki paraiškos pateikimo valstybės pareiškėjos nebendraudavo su Komisija. Siekdama sudaryti paprastesnes sąlygas ateityje paramos prašysiančioms šalims susisiekti su Komisija, Solidarumo fondo svetainėje Komisija nurodė kontaktinius asmenis Komisijoje.

Apskritai Komisija mano, kad Audito Rūmų kritinės pastabos dėl nepakankamos priemonės taikymo spartos ir regioninių nelaimių paraiškų administravimo pabrėžia būtinybę atnaujinti priemonę nustatant paprastesnius ir aiškesnius kriterijus, kuriais vadovaujantis parama būtų skiriama greičiau, kaip ir siūlo Komisija.

5. IŠVADOS. PRIEMONĖS VEIKIMO TOBULINIMAS

Nors apskritai Fondas veikia gerai, ypač ištikus didelėms stichinėms nelaimėms, kurios ir yra pagrindinis Fondo veiklos tikslas, iki šiol įgyta patirtis rodo, kad šią priemonę būtina tobulinti. Visų pirma tai susiję su nepakankama sparta skiriant lėšas valstybėms paramos gavėjoms ir neskaidriais Fondo paramos skyrimo kriterijais, taikomais regioninėms nelaimėms. Abu šiuos aspektus pažymėjo Audito Rūmai. Be to, priemonę reikėtų tobulinti ir tam, kad būtų sudarytos sąlygos ES lygmeniu tinkamai reaguoti į dideles nestichines nelaimes. Todėl 2005 m. balandžio 6 d. (COM (2005)108) Komisija priėmė pasiūlymą dėl naujo Solidarumo fondo reglamento, kuriam iš esmės pritarė Europos Parlamentas. Pasiūlymu išplečiama Fondo taikymo sritis ir nustatoma naujų su Fondo veikla susijusių pakeitimų.

Didinti Fondo skaidrumą

Komisija palankiai vertina užmojį didinti Solidarumo fondo paramos skyrimo kriterijų skaidrumą ir juos paprastinti Tai padėtų šalių valdžios institucijoms aiškiau suvokti, kokiais atvejais Fondas gali skirti paramą nelaimės padariniams pašalinti. Todėl svarbu iš naujo apibrėžti Fondo paramos skyrimo kriterijus. Sumažinus ribinę sumą (iki 1 mlrd. EUR arba 0,5 proc. BNP, atsižvelgiant į tai, kuri suma mažesnė) ir atsisakius Fondo lėšas skirti regioninėms nelaimėms išskirtinėmis aplinkybėmis, pagerėtų Fondo skaidrumas ir būtų išvengta nusivylimo dėl atmestų paraiškų. Pasirinkus alternatyvią galimybę, pagrįstą esamu reglamentu ir nepanaikinančią galimybės skirti Fondo lėšų regioninėms nelaimėms, reikėtų nustatyti aiškią kiekybinę ribą regioninėms nelaimėms, t. y. regiono BVP procentinę dalį (NUTS I arba NUTS II). Abi galimybės sudarytų sąlygas skirti Fondo lėšas pagal vieną aiškų kriterijų – žalos mastą, t. y. visais atvejais, kai Europai tikrai reikia solidarizuotis, įskaitant tas nelaimes, kurioms šiuo metu taikomi sudėtingi regioninių nelaimių kriterijai. Įgyvendinus tokį pokytį, būtų užtikrintas vienodo požiūrio principas, o valstybės narės galėtų geriau numatyti paraiškos perspektyvas. Dėl to sumažėtų Komisijos atmetamų paraiškų skaičius (beveik du trečdaliai regioninių nelaimių

paraiškų), taip pat gerėtų teigiamas Solidarumo fondo kaip solidarizavimosi priemonės, įvaizdis.

Greičiau reaguoti į nelaimes

Siekiant sparčiau reaguoti, reikėtų numatyti tam tikrus veiklos tobulinimo veiksmus, leisiančius imtis skubių solidarizavimosi veiksmų skiriant išankstinį mokėjimą, kai tik nelaimės ištikta valstybė pateikia paraišką dėl paramos. Šis išankstinis dalinis mokėjimas būtų laikomas paramos, kuri bus skirta atlikus vertinimą ir užbaigus biudžetinę procedūrą, avansu. Tačiau siekiant greičiau reaguoti į nelaimes, būtina sąlyga – aiškūs ir skaidrūs Fondo paramos skyrimo kriterijai, nes valstybė pareiškėja turės grąžinti išankstinį mokėjimą Komisijai tuo atveju, jei paraiška bus atmesta.

Platesnė taikymo sritis

Ištikus didelei nestichinei nelaimei piliečiai pagrįstai tikisi ES paramos ir pagalbos, tai rodo ir politiniu lygmeniu skambantys raginimai ES būti aktyvesnei. Todėl Komisija mano, kad Solidarumo fondas turėtų turėti galimybę reaguoti ištikus didelei nelaimei, nepriklausomai nuo jos pobūdžio ar priežasčių. Pasiūlymu keisti 2005 m. reglamentą nauju išplečiama ESSF taikymo sritis ir į ją įtraukiamos su sveikata ir terorizmu susijusios bei pramoninės arba technologinės nelaimės (neviršijant bendros metinės ESSF išlaidų viršutinės ribos).

Būsimi darbai

Nors nuo 2005 m. Taryboje nepadaryta jokia pažanga dėl atnaujinto Solidarumo fondo reglamento pasiūlymo, Komisija pasirengusi ir toliau aktyviai siekti kompromiso. Siekiama nustatyti sritis, kuriose būtų galima rasti kompromisą, kad Komisija galėtų iš dalies pakeisti savo pasiūlymą. Todėl Komisija ragina Tarybą ir Europos Parlamentą atsižvelgiant į šią ataskaitą iš naujo išnagrinėti 2005 m. Komisijos pateiktą pasiūlymą, kad 2009 m. Komisija galėtų pateikti iš dalies pakeistą pasiūlymą.

1 PRIEDAS. 2008 M. EUROPOS SĄJUNGOS SOLIDARUMO FONDUI PATEIKTOS PARAIŠKOS

Paraišką teikianti šalis	**UK**	**FR**	**EL**	**SI**	**CY**	**RO**
Nelaimės pavadinimas ir pobūdis	**Potvynis**	**Uraganas Dynas**	**Miškų gaisrai**	**Potvynis**	**Sausra**	**Potvynis**
Pirmosios žalos data	12/06/07	17/8/07	23/08/07	18/09/07	22/04/2008	24/07/2008
Paraiškos pateikimo data*	20/8/07	26/10/07	30/10/07	19/11/07	01/07/2008	1/10/2008
Išsami informacija pateikta	22/10/07	-	20/12/07	-	-	-
Didelės nelaimės ribinė suma (mln. EUR)	3 266,629	3 266,629	1 066,497	164,272	84,673	566,84
Bendra tiesioginė žala (mln. EUR)**	*4612*	511,2	2118,27	223,28	176,15	*471,41*
Kategorija	**didelė**	regioninė	**didelė**	**didelė**	**didelė**	regioninė
Žala ir (arba) ribinė suma	*141,19 %*	*15,65 %*	*198,62 %*	*135,92 %*	*208,03 %*	*83,16 %*
Reikalavimus atitinkančios operacijų išlaidos (mln. EUR)**	356,7	*119,9*	*1007*	*154,39*	*59,45*	*390,81*
Reikalavimus atitinkančios išlaidos ir (arba) bendra žala	*7,73 %*	*23,45 %*	*47,52 %*	*69,15 %*	*33,74 %*	*82,9 %*
Parama ir (arba) reikalavimus atitinkančios išlaidos	*45,53 %*	*10,66*	*8,91 %*	*4,95 %*	*12,79 %*	*3,01 %*
Paramos dydis (bendros žalos procentinė dalis)	*3,52 %*	*2,5*	*4,24 %*	*3,42 %*	*4,31 %*	*2,49 %*
Sprendimo dėl dotacijos data	17/06/2008	25/11/2008	08/092008	22/09/2008	2009	2009
Įgyvendinimo susitarimo data	07/08/2008	11/12/2008	08/092008	07/11/2008	2009	2009
Suteikta parama (EUR)	162 387 985	*12 780 000*	*89 769 009*	*8 254 203*	7 605 445	11 785 377

* Pirminės paraiškos registravimas Komisijoje
** Komisijos priimta

2 PRIEDAS. NUO 2002 M. ES SOLIDARUMO FONDUI PATEIKTOS PARAIŠKOS

Metai	Šalis		Nelaimės pobūdis	Žala (mln. EUR)[9]	Kategorija	Suteikta parama (mln. EUR)
2002	1	AT	Potvynis	2 900	**didelė**	134
	2	CZ	Potvynis	2 300	**didelė**	129
	3	FR	Potvynis (Garas)	835	regioninė	21
	4	DE	Potvynis	9 100	**didelė**	444
Bendra pagal 2002 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**728**
2003	1	ES	Naftos išsiliejimas („Prestige“)	436	regioninė	8,626
	2	IT	Žemės drebėjimas (Molizė arba Apulė)	1 558	regioninė	30,826
	3	IT	Ugnikalnio išsiveržimas (Etna)	894	regioninė	16,798
	4	IT	Potvynis (Šiaurės Italija)	*1 900*	*(didelė)*	Atmesta (terminas)
	5	GR	Nepalankios žiemos oro sąlygos	neaišku	*(didelė)*	Atmesta (terminas)
	6	PT	Miškų gaisrai	1 228	**didelė**	48,539
	7	FR	Miškų gaisrai (Pietų Prancūzija)	531	*(regioninė)*	Atmesta
	8	ES	Miškų gaisrai (Portugalijos pasienis)	53	kaimyninė šalis	1,331
	9	MT	Potvynis	30	**didelė**	0,961
	10	IT	Potvynis (Friulis–Venecija–Džulija)	525	regioninė	Atmesta
Bendra pagal 2003 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**107,081**
2004	1	FR	Potvynis (Ronos delta)	785	regioninė	19,625
	2	ES	Potvynis (Malaga)	73	(regioninė)	Atmesta
	3–9	ES	Miškų gaisrai (7 paraiškos)	(480)	(regioninė)	Visos 7 atmestos
	10	SK	Potvynis	29	(regioninė)	Atmesta
	11	SI	Žemės drebėjimas	13	(regioninė)	Atsiimta
Bendra pagal 2004 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**19,625**

[9] *Kursyvu pateiktus duomenis turi patikrinti ir (arba) patvirtinti Komisija.*

Metai	Šalis		Nelaimės pobūdis	Žala (mln. EUR)	Kategorija	Suteikta parama (mln. EUR)
2005	1	SK	Audra (Tatrai)	203	**didelė**	5,668
	2	IT	Potvynis (Sardinija)	*(223, pervertinta)*	(regioninė)	Atmesta
	3	EE	Audra	48	**didelė**	1,29
	4	LV	Audra	193	**didelė**	9,487
	5	SE	Audra (Gudrun)	2297	**didelė**	81,725
	6	LT	Audra	15	kaimyninę šalį ištikusi nelaimė	0,379
	7	EL	Patvinusi Evros upė	(112)	(regioninė)	Atmesta
	8	RO	Pavasario potvynis	489	**didelė**	18,798
	9	BG	Pavasario potvynis	222	**didelė**	9,722
	10	BG	Vasaros potvynis	237	**didelė**	10,632
	11	RO	Vasaros potvynis	1050	**didelė**	52,4
	12	AT	Potvynis (Tirolis arba Forarlbergas)	592	regioninė	14,799
Bendra pagal 2005 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**204,891**
2006	1	UK	Sprogimas „Buncefield“ naftos produktų saugykloje	*(700)*	*(regioninė)*	Atsiimta
	2	EL	Patvinusi Evros upė	372	regioninė	9,306
	3	HU	Potvynis	519	**didelė**	15,064
	4	ES	Miškų gaisrai Galisijoje	(91)	*(regioninė)*	Atmesta
Bendra pagal 2006 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**24,370**
2007	1	DE	Audra (Kirilas)	*4750*	***didelė***	166,9
	2	FR	Reunionas, ciklonas Gamedas	*211*	*regioninė*	5,29
	3	ES	Patvinusi El Hiero upė	*(18)*	*(regioninė)*	Atmesta
	4	ES	Patvinusi La Mančos upė	*66*	*(regioninė)*	Atmesta
	5	UK	Potvynis	*4 612*	***didelė***	162,387
	6	CY	Miškų gaisrai	*38*	*(regioninė)*	Atmesta
	7	ES	Miškų gaisrai Kanarų salose	*144*	*(regioninė)*	Atmesta
	8-16	IT	9 paraiškos dėl miškų gaisrų 9 regionuose	-	*(regioninė)*	Atmesta (terminas)
	17	FR	Uraganas Dynas (Martinika)	*509*	*regioninė*	12,78

Metai	Šalis		Nelaimės pobūdis	Žala (mln. EUR)	Kategorija	Suteikta parama (mln. EUR)
	18	EL	Miškų gaisrai	*2 118*	***didelė***	89,769
	19	SI	Potvynis	*233*	***didelė***	8,254
Bendra pagal 2007 m. paraiškas suteiktos paramos suma						**445,38**
2008	1	CY	Sausra	*165,4*	***didelė***	7,605
	2	RO	Potvyniai	*471,4*	***regioninė***	11,785